

INFLANTLO PERA QUE S'ENLAIRI

MILLY

En Weuler. — Si, pero son masses.

Dintre aquesta setmana
apareixerà la

≡ Conferència ≡ den Corominas

editada per EL GALL

segons notes taquigràfiques

Valdrà 25 cèntims

Les demandes a l'Administració d'EL GALL

PODER NATURAL

Desarrolleu vostres forces mentals y adquireu aquet poder sutil que domina no solament la materia sino les mentalitats d'altres persones. Aquet poder es l'herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justicia l'hi perteneix.

J. CARRETÉ (Mentalista)

Escudellers, 75, 2.^{on}, 2.ª, escala esq. : Barcelona

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5
Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

¡ La vellesa es mes horrible
que la mort !

Se pot arribar a tenir molts anys sense
esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
de gust agradabilíssim
Vos donará alegría, claretat d'enteni-
ment y vitalitat completa

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

Dr. MARTÍNEZ CRESPO

DENTISTA

De la Facultat de Medicina de Madrid y Clínicas de París

— **TREBALLS AB OR** —
Gravina, número 8, pral., 1.ª, prop carrer de Pelai

MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50

Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

MOBLES DE A. DIRAT

EXPOSICIÓ PERMANENT

Dormitoris, Salons, Menjadors, Despatxs, etc.
Especialitat en els d'estil Inglés

Mendizábal, 28 y 30, y Sant Pau, 50, 52 y 54

Pera els idiomes **THE BERLITZ SCHOOL** equival a la residencia en el extranger

325 Sucursals ✕ Pelai, 58 - BARCELONA

Envío de prospecte gratis. Llissó de proba gratuíta. Secció especial pera traduccions (completas, en precis u orals). Contracte pera la correspondencia extrangera de casas de comers

■ ■ ■ L'HOMENATGE A MARAGALL ■ ■ ■

VEUSAQUÍ que quant encara tenia tebior de vida la carnal despulla del poeta, algú imaginà perpetuarne la memoria. Els iniciadors de l'homenatge, aquest cop devien palpar la seguretat de l'èxit y prestament l'ensaren l'idea pera que ningú s'avencés a pendrels aquesta fàcil gloria.

« Anem — diu la fulla de convit al homenatge — a aixecar son bust en els jardins del Parc, al igual qu'els que ja hi figuren d'altres eminències de la nostra moderna literatura. »

Y afegeix, ab fi de justificar l'homenatge, ab certa temensa d'extremar l'elogi :

« No hi haurà segurament qui dubti de la justícia d'aquest homenatge al cantor de *Núria* y de la *Sardana*, al escriptor insigne que per sa idealitat y sa bonesa s'havia guanyat la simpatia de tothom. »

No hi haurà segurament ningú que al llegir les ratlles transcrites no senti una mena de greu desconsol, una fonda melancolia... Si un home desconeixedor de l'obra den Maragall llegís la vulgar afectuositat d'aquestes paraules, creuria que's tracta d'un homenatge un poc forsat, a un literat de según rengle. « Altres eminències de la nostra moderna literatura »... Segurament, en Balaguer té unes tragedies apreciables, en Milà es pare espiritual del gran Menéndez Pelayo; en Vilanova immortalisà una Barcelona avuy in-existent; l'Aguiló tingué una gran perspica-cia filològica; D. Joan Maragall restarà com un dels cimals de la poesia de tots els temps, com lo primer poeta de l'Espanya d'avui.

Y, encare, si voleu, trovaríem raons d'un altre ordre que demostren fins a quin punt es impropia la forma en que's vol retre l'homenatge.

Al Parc, potser inconscientment, hem anat portant als homes de la primera y romàntica Renaixensa: els que podríem anomenar patriarques. A tots, ademés, de la propia forsa, que no volem ni podem negar, un'altra's ha fet dignes de reverencia: la forsa d'Apostolat

qui torna doblement venerables les testes den Balaguer, Aguiló, Milà, Vilanova...

Però aquesta època dels romàntics, dels primitius, ha acabat. Una altra s'obra davant dels nostres ulls: es l'època de maturitat, es a dir, de consciencia, de domini, de plenitut. Doncs, bé: en el pòrtic d'aquesta nova era estàn la vida y l'obra gloriosíssimes den Maragall. Li fan costat *La Vida Austera*, den Coromines, l'obra den Joan Alcover, den Costa y Llobera, den Josep Carner. Y molts, molts arbres han de creixer y fruitar copiosament a l'ombra d'aquest pòrtic immortal...

Fugiem per lírics viaranys y cal que concretem el nostre pensament en clares obgeccions.

Ens sembla mesquina, migrada, casolana, l'idea de perpetuar la memoria den Maragall ab un bust. Apar que volguem elaborar de totes passades una trista historia d'avaricia envers el generós poeta: un enterrament pobre, fredor pera la *Nausica*, la darrera reliquia, y are, un bust... Y encare un bust, perdut en un parc, ont es indiscutible, que marbres y bronzos perden bona part de valor representatiu pera devenir una mica accesoris, motius ornamentals. Tingueu segú que l'immensa majoria dels visitants del Parc miren ab més emoció el gerro monumental den Reynès y la reproducció del mamuht, que — si se'n adonen — el bust den Milà sobre son pedestal severament callat en el solitari bosquet de pins... Axís ha de passar; el gerro es més bonic y el mamuht més gran.

El mateix bust col·locat en l'encreuament de dues grans vies, en l'entranya viva de la ciutat, ja no ens apar tant malament. La ciutat li donaria un relleu, un prestigi més gran y més en armonia ab la complexa obra del poeta.

En son escrit, els iniciadors de l'homenatge solament citen *Ets goigs a la Verge de Núria* y la *Sardana*, y diriau que no han parat esment en altres altíssimes inspiracions: *Els Adeus*, *Oda a Espanya*, *Cant del retorn*, *Els Focs d'aquest Sant Joan* y totes les seves proses patriòtiques o d'actual intervenció en la vida ciutadana; diriau que s'han quedat ab una visió parcial de l'obra maragalliana.

Creiem que'ls dits iniciadors son homes de bona voluntat. Mes, tal vegada no han rellegit les paraules excelses y l'emoció de la primera lectura, ja llunyana, se'ls ha anat esvaint lentament... Are rependrán els llibres y en tornarán a gustar tota la sabor, y serà tal l'entusiasme que'n treguin, que tot seguit, un xic avergonyits, imaginaran una més noble manera d'honorar al poeta. Y d'honorarlo al bell mitg de la ciutat que ell tant amava, que ell savia amar tal com es, ab preclares virtuts y ab negres vicis...

...!y ab tos pecats, nostra! ¡nostra!
¡Barcelona nostra! la gran encisera.

XX.

« El polític corb »

AQUEST polític viatjer es petit, sec, lleig, pelut, encartronat, simiesc, brut, raquític y repulsiu.

Això ja'l caracterisaría prou. Però encara està dotat d'una condició més excepcional, peculiar y única: te un olfat de corb y un instint de corb que meravellen.

: RENISUS :

— En Maura ens ha fallat; en Canalejas se'ns converteix en « gran amic de Catalunya »; la Republicueta de Portugal, s'assegura; EL GALL, te un èxit... Decididament m'hauré de donar de ba xa de la Lliga.

Veureu que a Madrid està a punt de morir un Govern y desseguida hi ha'l nostre home allí, a punt de rabejarse amb els cadàvers. Ja pot venir sobtadament la crisi mortal, ja pot el polític viatjer estar tan lluny com vulguen, no hi ha perill que aquest falti al siti mateix ont s'ha de donar el darrer badall. Li porta el seu perfecte, admirable y meravellós instint de corb, veritablement extraordinari y supra o infrahumà.

Com que a Espanya'n moren tants de governs, aquest polític viatja molt y per això se li diu « el polític viatjer ». Però a nosaltres ens sembla que, tenint en compte aquelles estupendes condicions, se li hauria de dir « el polític corb. »

¡ Senyors, aquest « polític corb » vol governar l'Espanya !

EL CRISTINEO

Durant aquella agitadíssima setmana parlamentaria en que fou discutit y aprovat pel Coygrés el projecte de Mancomunitats, aparegueren en la premsa unes paraules xocants, entremaliades, suggestives, intrigadores: *cristineo* y *cristinear*. Deien els diaris que els diputats canalejistes, exasperats per la conducta solapada del Comte de Romanones, volien aplicar al president del Congrés el *cristineo*, que el volien *cristinear*. Y a centenars y a milers de lectors, sobre tot a Catalunya, preguntaren encuriosits:

— ¿ Què es el *cristineo* ?
¿ Què vol dir *cristinear* ?

Ningú en sabia donar raó. Se diu que en Paquito de *La Publicidad*, pera poder fer el saberut, va anar a cercar aquestes paraules... en el diccionari !

Els més vius endevinaren que els mots *cristineo* y *cristinear* venen del nom del famós polític don Cristino Martos, president que fou del Congrés. Però els duptes sobre'l significat de les tals paraletes continuaven.

EL GALL, que ha anat a beure a les meteixes fonts de la historia parlamentaria espanyola, pot avui aclarir la qüestió y explicar als

seus benemèrits lectors lo que per aquí ningú o quasi ningú sab, ja que's tracta de termes usats exclusivament en l'argot parlamentari de Madrid. Pel demès, la cosa es ben curiosa y digna d'esser sabuda y fins d'esser curosament retinguda en la memoria.

En el temps en que era president del Congrés don Cristino Martos, un gran nombre de diputats estaven indignadíssims contra ell per la seva conducta. Tant grossa era l'indignació, que decidiren protestar per vies de fet, manifestantli el seu desagrado de manera que no deixés lloc a dubtes. Y vetaquí que, una tarde de sessió, una colla de diputats assaltaren el lloc de la presidència, y a viva forsa, agafantlo uns pel cap, altres pels peus y altres pels brassos, tregueren an en Martos del silló presidencial. Poc després l'acompanyaren al seu domicili en mitg d'una xiulada que feia horror.

Això es el *crístineo*. Aquí tenen lo que vol dir *crístinear*. Aquest pràctic y eficaç procediment ve a representar l'*acció directa* en el parlamentarisme.

Doncs en aqueix terrible perill va estar exposat el mefistofèlic Comte de Romanones, si a darrera hora no s'hagués decidit a fer bondat. Els organitzadors del *crístineo* contra el Comte de Romanones, eren els *hidalgos* Luis de Armiñán y Esbry, director aquest darrer de *La Correspondencia Militar*.

Ara be: ¿era l'entusiasme pel projecte de Mancomunitats lo que feu adoptar tal actitud an aqueixos senyors? ¡Y cà! Era l'interés personal que tenien en que seguís en el poder en Canalejas, protector seu. L'Armiñán tingué la franquesa de declararho a uns quants diputats catalans que'l felicitaven per la seva actitud.

— ¡No, no me lo agradezcan! — els digué — *Yo obro así por Canalejas y contra este maldito cojo. Pero yo soy un enemigo de ustedes, los catalanes.*

El cavaller que parlà així votà després a favor del projecte de Mancomunitats. Dels diputats no catalans que votaren pel projecte, el noranta cinc per cent se troben en el mateix cas de l'Armiñán. Heusaquí un fet que'ls catalanistes no hem d'oblidar.

Y tornant al *crístineo*: ¡quina llàstima que els regidors barcelonins no haguessin conegut tan expeditiu procediment quan era arcalde de la nostra ciutat el Marquès de Mariano!

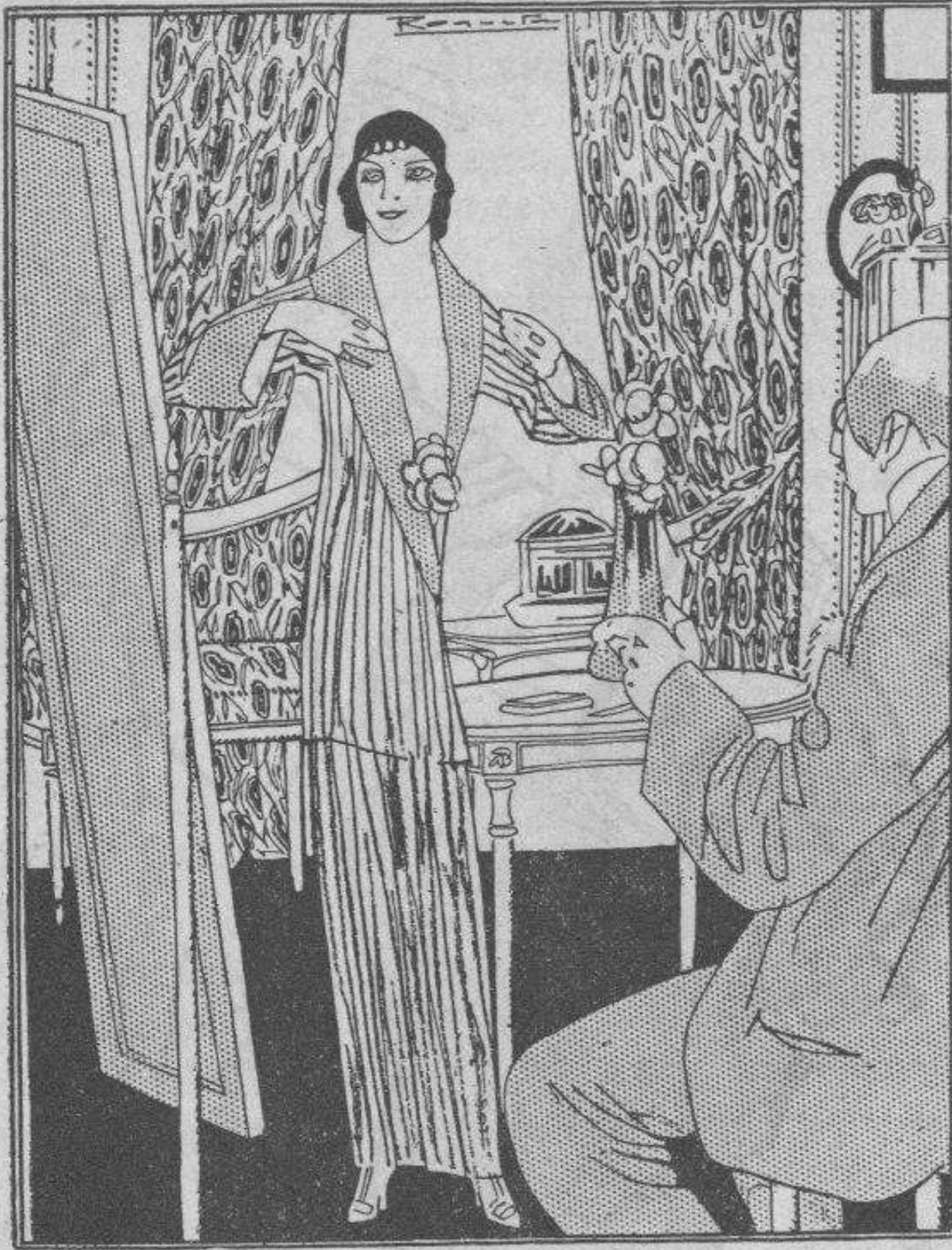
— Noi, es una cosa estupenda: a América un cavall no val més que tres pessetes...
 — No pot ser, home, no pot ser; si ja val més el menjar... De que'ls mantindrien...
 — De carn de cavall...

DE VUIT EN VUIT

LA RESTAURACIÓ A PORTUGAL O ELS REQUETÉS EN MARXA

(Informacions per fil directe)

Vigo, dia 14 de juliol.
 Acabo d'arribar a la frontera
 a la posta de sol.
 Portugal està fet una foguera.
 En Llorens, Vázquez Mella, Solferino,
 en Viura y en Junyent,
 davant d'un contingent
 de carcas catalans
 per meytat requetés y veterans
 estan sitiant Viana.
 Els *guardiñas* de dins,
 no tenen municions y passen gana.
 En Paiva'ls fà de guia.
 Pendran la plassa avans que apunti el dia.

— A mi no m'agraden les dones de pit gros
— Y ara! per que?
— Perque fa criatura.

Tuy, 15 nit. La cosa està que bufa.
Els carlins y els *paivantes* portuguesos
han près Braga ahir tarde, per sorpresa.
Hi havia cada xufia,
que cantava'l misteri. Els bons burgesos,
de la ciutat guillaren. Las minyones,
en brassos dels carlins s'han entregat
després de resistirse moltes hores,
ara tot s'ha calmat.
La població reclama llevadores.

Valença, 16 dematí. De Oporto
m'envien un correu. Diu que a la plassa
del 5 de maig acaban de penjar
a Roderic Soriano. Diu qu'en Viura
l'ha assistit. Allò està com una bassa
d'oli puig ningú gosa a respirar.
L'host ha rebut un *parte* de D. Jaume,
qu'els diu: *¡Siguèn forts com una roca,
durs de cap, llargs de mans. Ja ho sou, y plàume!*
*Lo que no pot l'acer ho pot la broca,
la barrina, el forat, la dinamita.*
Cremèu, saltèu, burxèu y barrinèu.
Pels Reys y per la Fe. ¡ Buenas, Manèu!
Resultes d'aquest *parte*, els requetés
s'alimenten de carn de carbonari
o... carbonaries. Al tocar les tres
l'exèrcit reialista
marxará vers Coimbra.
En Solferino va ab ulleres negres
d'una afecció a la vista.
Mossén Bracons, en Paiva y Homen-Christo
obren la marxa que — *¡vatúa listo!* —
fa cordar les hermilles
y amagar be les filles
que, vaja, *¡es un contento!*
Porten banderes mil, blaves y blanques.

¡En Solferino munta un cavall roig
y reganya les anques,
en Viura les hi mira,
y se senya... y sospira!

Vizén, dia 17. — Els portuguesos
den Paiva y en Camacho
han entrat a Santarém a sang y foc.
La cosa ha sigut joc
de poquíssimes taules. Dinamita,
petroli, cotó pólvora,
y altres coses en *ita*,
tot ho han arrasat.
Els requetés, avans de la batalla
en massa han confessat y combregat.
A En Ribera y Rovira
— o Rovira y Ribera,
el telegrama arriba un xic confús, —
l'han amarrat a un pal al mitg d'un era,
han guarnit una pira
y l'han cremat al temps d'un dir Jesús.
Ha expirat entonant « A Portugueza ».

Guarda, 18. — *Urgent.* — *Ultima hora.*
Lisboa bloquejat. Mossén Bracons
se bat a l'avansada vora el Tajo.
La situació es del tot esglaiadora.
En Vasconcellos, mort enforquillat
per gent de Granollers y Sant Feliu.
Ningú gosa di un piu.
Jo he d'anar disfressat.
Don Jaume envía un parte cada día;
Diu que si tot fos arreglat, vindria,
perque de guerres ja n'està mitg tip.
En aquest meteix punt
sentó un gran espetec de canonades.
En Viura corra a can Felip.
Jo'm sento mitg difunt.
Sento per l'ayre olor de clatellades.

Si la setmana entrant encara visc
acabaré la meva informació,
no sense córrer un gravíssim risc.
Dios, Patria y Rey.

EL GALL DE LA PASSIÓ

El « Gran amic de Catalunya »

UN dels acerts més grossos den Pere Corominas en sa magnífica conferencia del diumenge passat, fou el judici que exposà den Maura, ab respecte al problema català y'l judici dels regionalistes ab respecte al quefe conservador.

Concretant més el pensament y substituint les alusions per noms propis, vingué a dir en Corominas:

« En Maura no ha sigut incoseqüent ab motiu de la discussió de les Mancomunitats. En Maura no es amic de Catalunya, ni se li endona res de Catalunya; som pera ell una regió com Extremadura o com qualsevol altra, ab la mateixa vitalitat y'ls mateixos mereixements. Per

L'IGNASI IGLESIAS

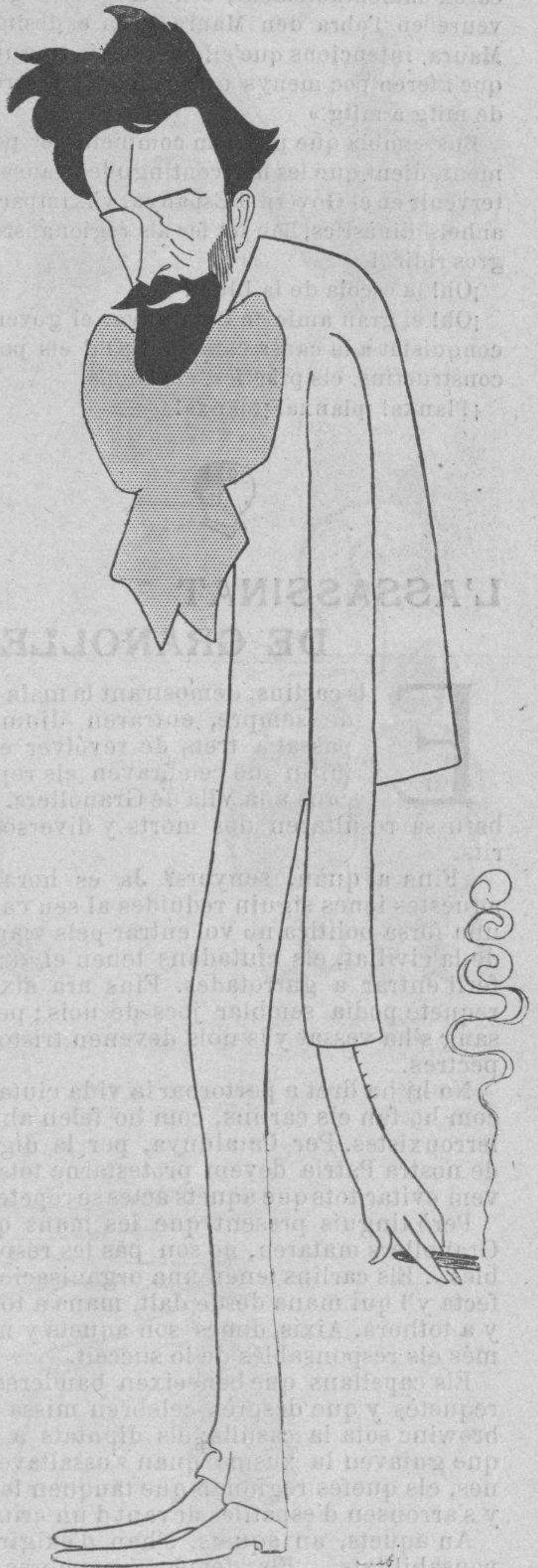
Jo, Ignasi Iglesias, crec moltes coses y fins diuen que m'ho creç tot, però sobre tot hi tinc fe en dues coses, en el teatre y en el cor del poble. Això del cor del poble, sembla que m'ho hagi inventat jo pera fer una comedia y explicarho an els meus estimats germans de Sant Andreu. Y no es veritat, us juro que no es veritat y que'l cor del poble te més forsa y fa més bé que'l cor de Jesús que poseu per les portes. En aquesta santa feina de donar a Catalunya un teatre, ¿quí ha respost com el poble? Els intel·lectuals me diuen « demodé » y jove culte, els espanyolistes m'acusen de voler aixecar en torn del nostre art una muralla de la Xina, els rics no'n fan cas d'aquestes coses, els enemics del Sindicat han arribat a dir que'l varem fundar pera poder cobrar. Però he anat a buscar al poble y l'he trobat y m'ha seguit perque sab que si ell te'l seu cor jo tinc també'l meu, encare que l'atravessin els set dolors de les set espases, dels que son els set pecats capitals de la nostra gent.

Després de la conferencia de Gracia, vaig anar a Reus, ara vinc de Sabadell y després marxaré a Terrassa y de Terrassa aniré per tot Catalunya. Comenso a creure que les meves cames son llargues pera que pugui caminar com un apòstol peripatètic de l'art teatral de Catalunya. Ja veureu com el poble se l'arrivarà a estimar el nostre teatre. ¿No es radical o carlí o catalanista per els sermons que li han fet? Doncs per la paraula sentirà l'amor an aquestes coses espirituals que li prediquem. ¿Quí ho havia de dir que un home sol, un pobre xicot que fa comedies, ompliria un centre a Barcelòna y un saló enorme a Reus y un teatre a Sabadell? Jo ho he lograt, deixeu-m'ho dir, deixeu-me tenir aquesta vanitat, que no es res més que la joia de cridar que'l cor del poble no es una comedia, sino una realitat ben viva.

Jo vaig fer una promesa, la de que mentres jo visqués hi hauria teatre català, que'l faria mal no fos en mitj d'una plassa y a sobre del vell carro de la vella faràndola. No seria pas la primera vegada que he anat carretera avall ab una companyia d'obriers a fer teatre aont volguessin tenirlo. Are en el meu pelegrinatge faig de nunci; després si es precís, en les plasses vilatanes, sota l'ombra dels campanars seculars, clavarem el nostre escenari y declamarem les nostres obres catalanes, bones o dolentes, pero nostres y catalanes.

Rès més, amics. ¡ Sant Andreu mata l'aranya! Qui diu Sant Andreu, diu el cor del poble y qui diu l'aranya, diu lo que jo no vull dir y vosaltres sabeu,

¡Visca l'humanitat!, ¡Visca Catalunya!, ¡Visca el teatre català!, ¡Visca...!

això s'abstingué de votar el projecte den Canalejas, encara que'ls catalans hi estaven interessadíssims y li havien demanat. Els que s'equivocaren lamentablement, son els que volgueren veure en l'obra den Maura y en el desitg den Maura, intencions que'ell mai havia tingut; els que'l feren poc menys que catalanista, errantse de mitg a mitg.»

Ens sembla que podríem completar el pensament, dient que les mal contingudes ganes d'intervenir en el Govern d'Espanya, y'ls impacients anhels dinàstics, han fet fer als regionalistes un gros ridícol.

¡Oh! la escola de la Lliga!

¡Oh! el gran amic de Catalunya, el governant conquistat a la causa catalana! ¡Oh! els polítics constructius, els pràctics, els hàbils!

¡Planxa! ¡planxa! ¡planxa!

L'ASSASSINAT DE GRANOLLERS

Els carlins, demostrant la mala sang de sempre, entraren diumenge passat a trets de revólver en un mitin que celebraven els republicans a la Vila de Granollers. De la batussa resultaren dos morts y diversos ferits.

¿Fins a quàn, senyors? Ja es hora que aquestes ienes siguin reduïdes al seu cau. Si una forsa política no vol entrar pels viaranys de la civiltat, els ciutadans tenen el dret de ferli entrar a garrotades. Fins ara això del requetè podia semblar jocs de nois; però la sang s'ha vessat y'ls nois devenen tristos espectres.

No hi ha dret a pertorbar la vida ciutadans com ho fan els carlins, com ho feien ahir els lerrouxistes. Per Catalunya, per la dignitat de nostra Patria devem protestarne tots, devem evitar tots que aquets actes se repeteixin.

Però tinguis present que les mans que a Granollers mataren, no son pas les responsables... Els carlins tenen una organització perfecta y'l qui mana desde dalt, mana a tothom y a tothora. Aixís doncs son aquets y ningú més els responsables de lo succeït.

Els capellans que beneeixen banderes dels requetès y que després celebren missa ab la browinc sota la casulla; els diputats a Corts que guiaven la xusma quan s'assaltaven cines, els quefes regionals que tanquen la boca y s'arrossen d'espatlles devant d'un crim...

An aquets, an aquets, s'han d'exigir responsabilitats... Els demás son pobres diables.

Lliso de Geografia

ABANS eren els ex nacionalistes de *La Publicidad* els que acaparaven això de la Geografia. Avui els radicals els guanyen per mà. Se veu que al carrer de Barbará, pera abandonarho tot, fins abandonen aquesta fama que'tenien, tan justa y merescuda, de ser els primers geògrafs de l'Europa.

Se tracta del senyor Esteva Marata. tinent d'arcalde lerrouxista, pedagog y *á más á más*, esperitista.

L'home figura en la comissió de Governació, y, com es natural, éssent l'únic pedagog que hi ha a la casa per demunt den Carraté y den Juncal, que en això de la pedagogia son dos cuques de llum, devant l'inmensitat del senyor Esteva, el ficaren a la ponencia de Colonies escolars.

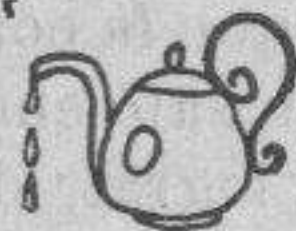
Un día aquesta ponencia estava reunida examinant les diverses ofertes rebudes pera l'instal·lació de colonies.

—Aquí n'hi ha una de Llinàs del Vallès— digué un dels presents.

—¡Caram!—feu el senyor Esteva Marata—trovo que hauríem d'acceptarla, perque sempre es millor que les colonies puguin ésser instal·lades en poblacions que siguin port de mar.

No hi va haver rialles, per respecte a les *canes* però diuen que en Lluhí a l'enterarse de que Llinàs es població marítima, cosa que ell desco-neixia, va acordar vendre la torra que hi té pera anarsen a montanya.

Puig es sabut que l'aire de mar li dona migranya.

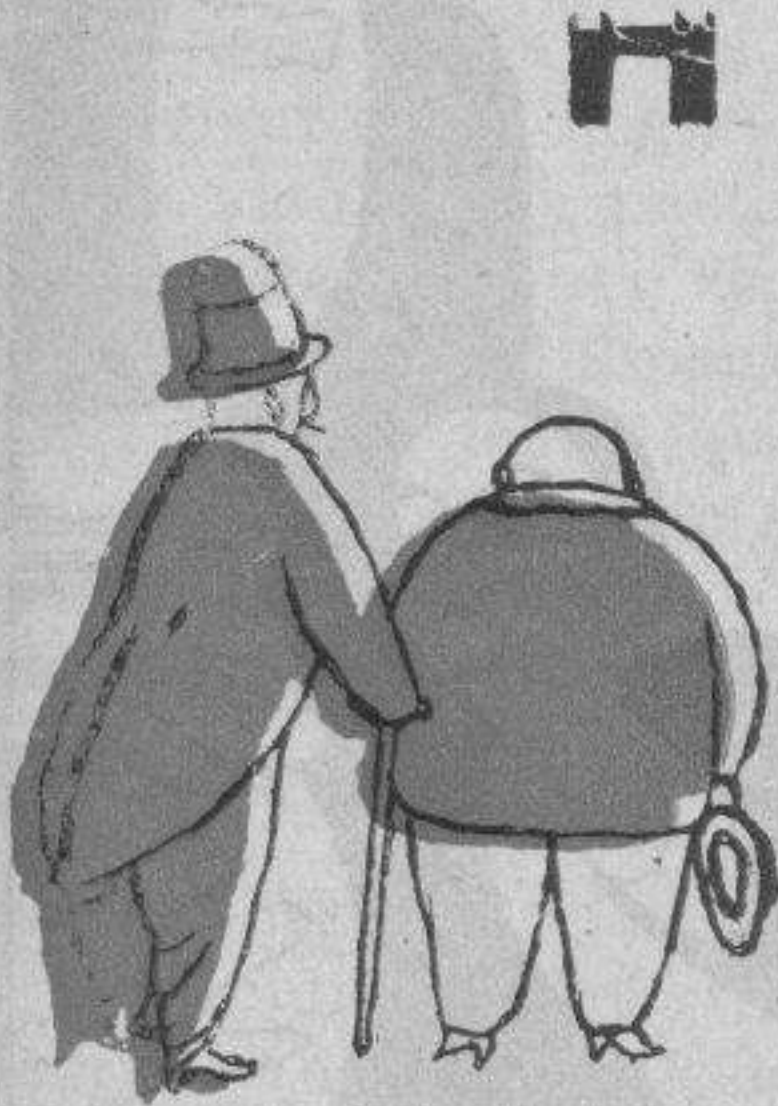

L'ISTIU Y LES DIVERSIONS

LA diversió pren en aquests fogosos temps un caient peculiar y distint del que té en altres estacions: distint, pero no gaire adequat al bon seny y a la Llògica.

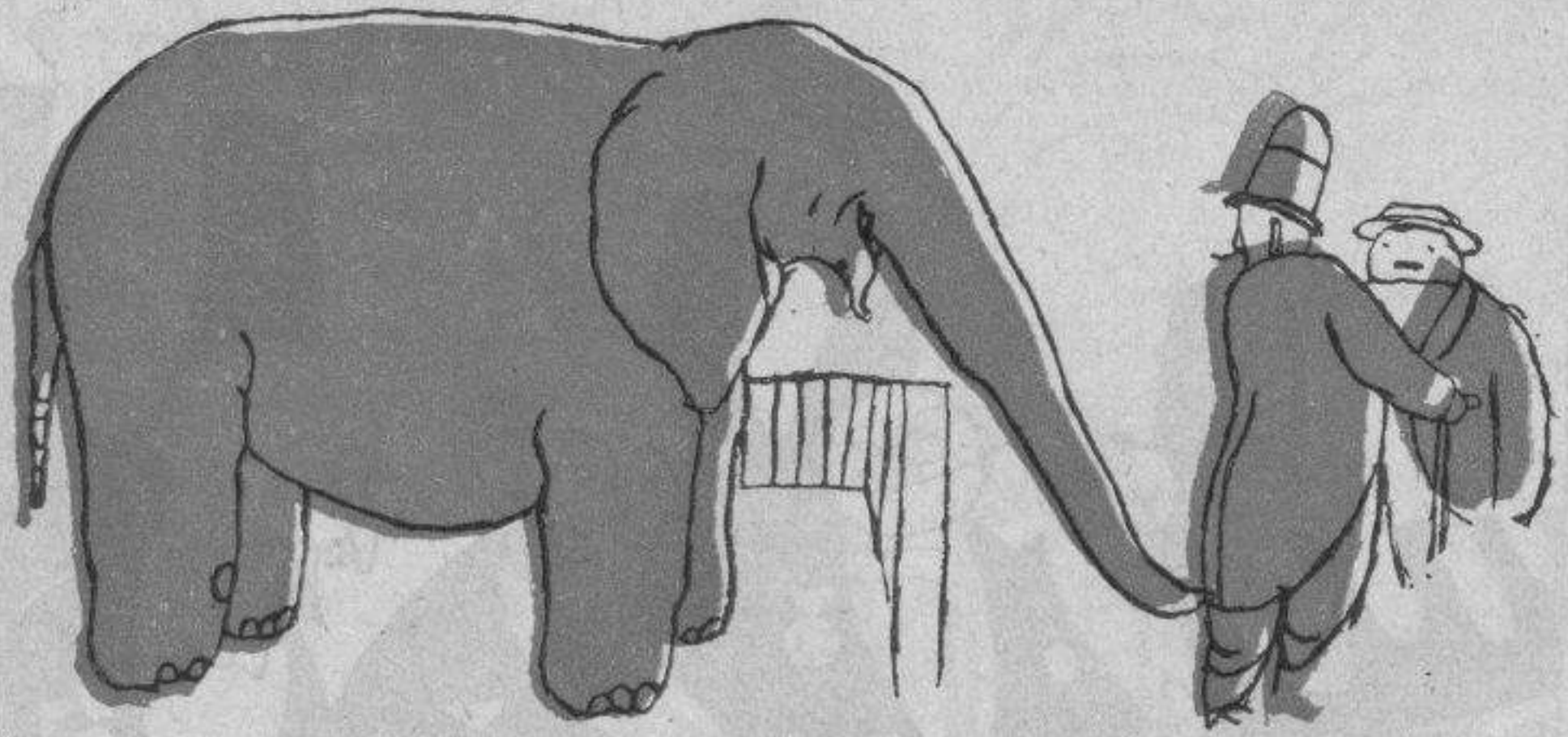
L'istiu sembla que demani plàcides diversions; segurament les demana, però no se li donen. En aquests dies ardents, además dels refrescs en les seves infinites varietats — sodes, gelats, taronjades, horxates, etz., — es molt recomanable la representació d'aquestes mansíssimes comedies que'ls escolapis y germans de la Doctrina cristiana componen pera honest deport dels nois que eduquen, sovint ab l'intenció d'apartarlos de la profana multitut en dies tant pagans com els de Carnaval. Son aquestes unes comedies perfectament refrescants—surten homes sols, y no hi ha amors, naturalment.

EL FABRICANT SR. PALAUDARIES Y'L SEU CLIENT SR. LADRÓN DE GUEVARA
O EL CASTELLÀ QUE VISITA BARCELONA

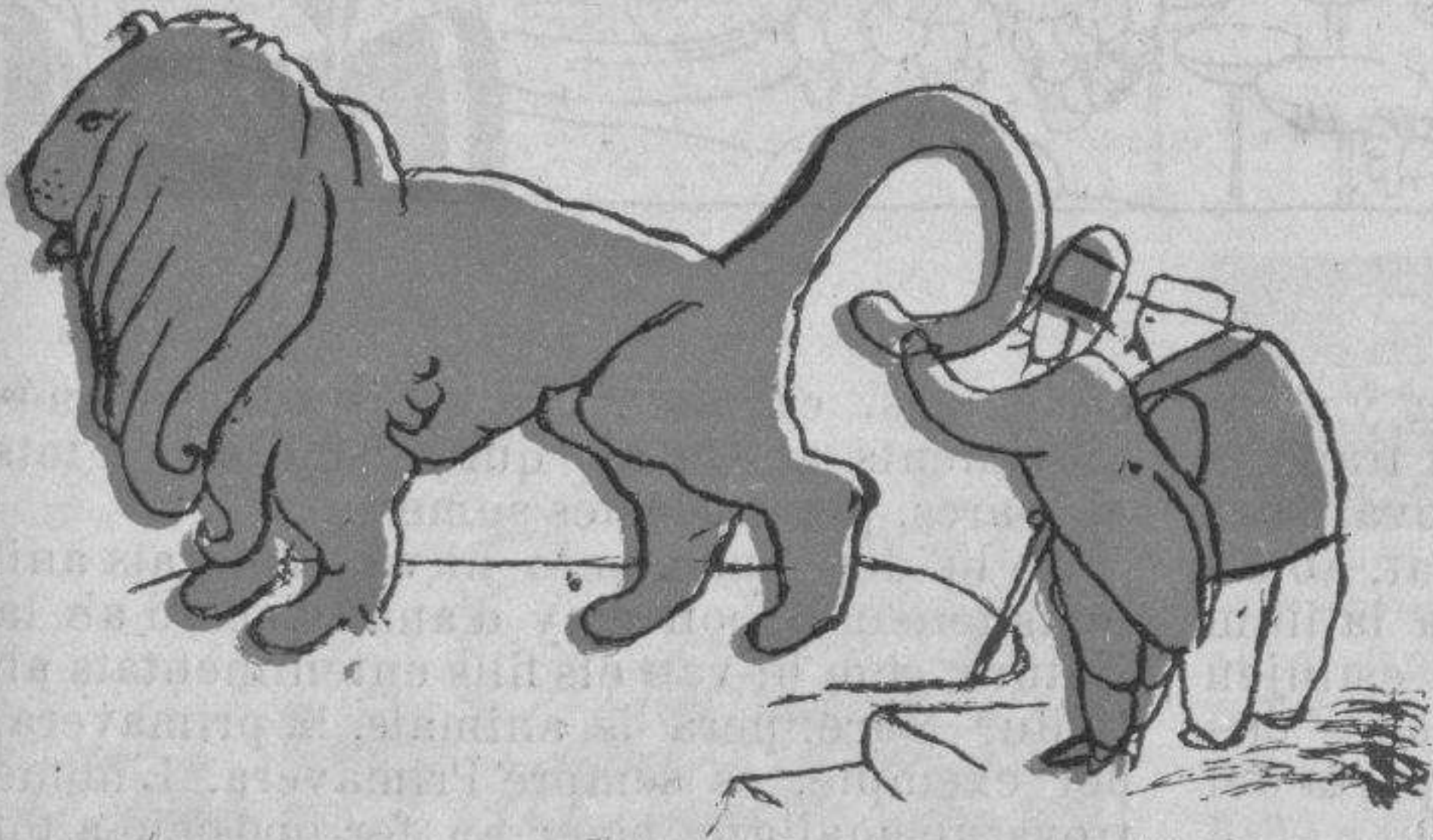

El Sr. Palaudaries: Ve ustet? Esto es el arco del triunfo. Por aquí pasamos todos cuando lo de la Solidaritat con el Sr. Salmerón al frente. Allá está Sant Martín, todo lleno de fábricas...

El Sr. Ladrón de Guevara:!

El Sr. Palaudaries: Eso es un elefante que le llamamos « Avi ». Como verà en el Parque hay muchas bestias, mejorando lo presente...
El Sr. Ladrón de Guevara: ¡.....!

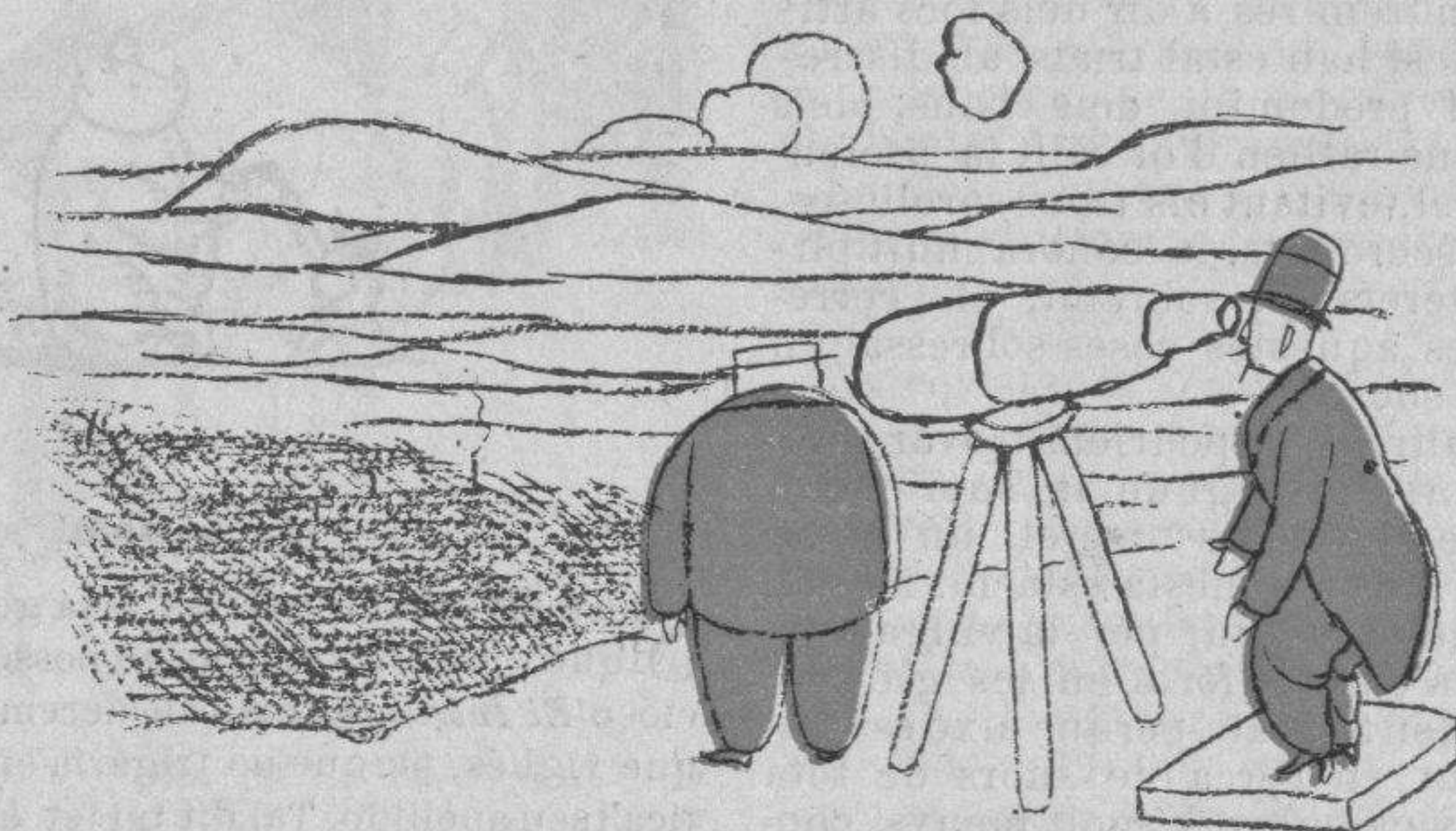
El Sr. Palaudaries: Fijese ustet, Sr. Ladrón de Guevara. Aquí'l monumento al descubridor de las Américas. Al pie la mar, dentro la mar muchos barcos que bienen de todo'l mundo... Ve que grande es todo?...

El Sr. Ladrón de Guevara: ¡.....!

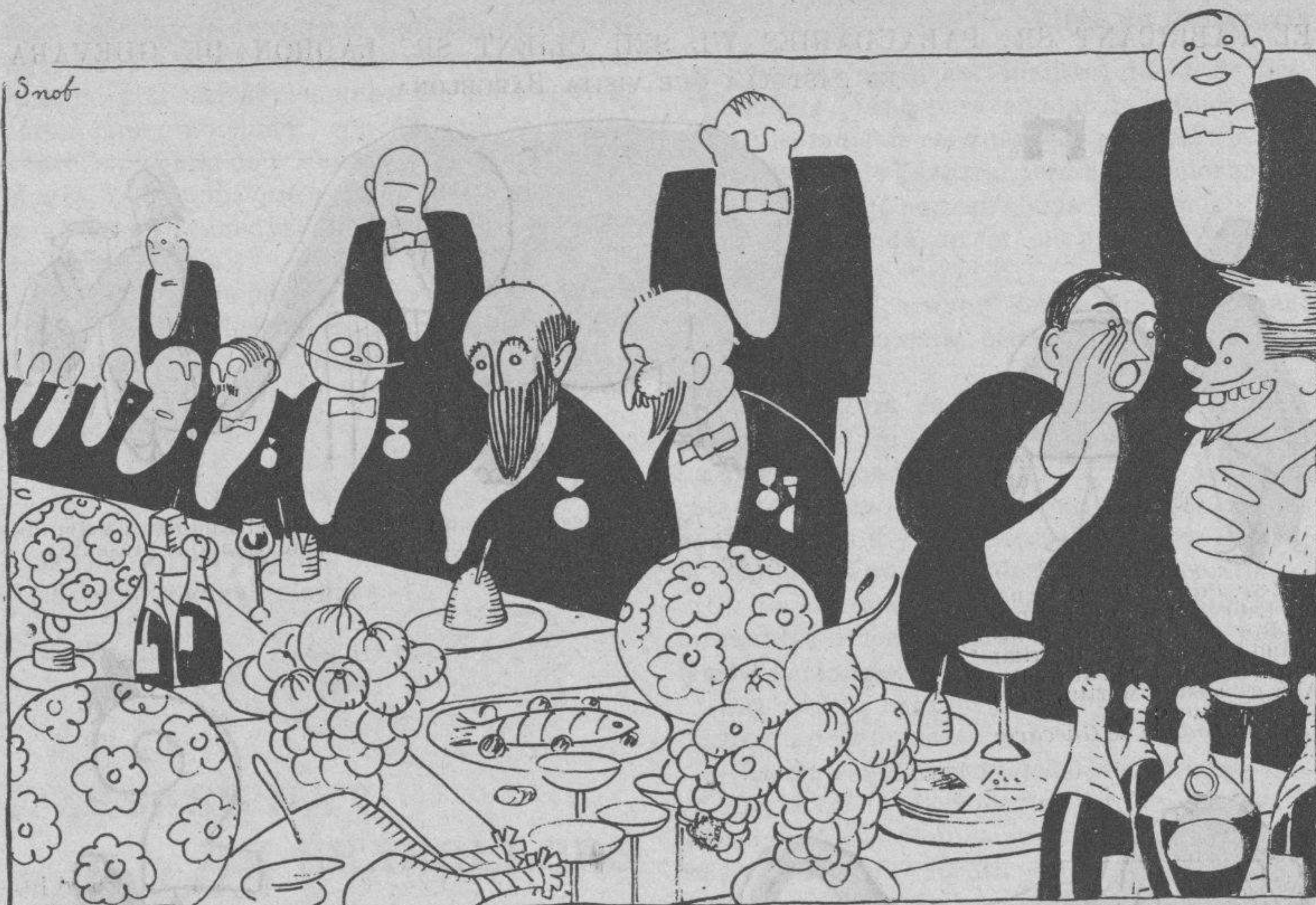
El Sr. Palaudaries: El monumento a Soler, dicho Pitarra, descubridor del teatro catalán.

El Sr. Ladrón de Guevara: ¡....!

El Sr. Palaudaries: ¿ Y que me dise ustet de Barselona mirada por l'antaojo? Eh, que granda y hermosa? La viera ustet ensendida...

El Sr. Ladrón de Guevara: Pero como ha tolerado España que se hiciera todo esto!...

— Y ¿quín tractament se dona a l'Infanta?
— Ja ho pot veure

Cosa que s'adiu molt bé ab l'istiu y ab la puresa de costums es el pendre un tramvia ab imperial, arribar fins a la Bonanova y tornar, ab una mica de rústica humitat, ab els ulls plens de la visió dels platans a la llum dels voltaics y de les families que estiujen dels Josepets en amunt, ben col·locades darrera 'ls balcons y fent rotllo a la porta del minúscol xalet.

El «cine» a l'aire lliure, ab projecció de pel·lícules de Suïssa, ab el Mar de gel, els llacs, el Montblanc, sports d'hivern a Chamonix, es un bon espectacle d'istiu.

També no tindrem res a dir dels focs artificials, sobre tot si han estat triats ab discreció, cercant el predomini dels bons, dels plàcits coets, que ratllen d'or càlit la profunda blavor del cel, evitant els trons sorollosos, els espatecs discordants, la sonora multiplicat dels morterets, y, sobretot, els correcomes, car totes aquestes coses sobressalten y provoquen a suor.

Aquest — y altres que podríem trovar si no temessim l'esfors, presagi de la suor — son els esplais que un home discret, un home com cal, deu triar en aquesta estació. De cap manera deu deixar-se dur per la vulgar corrent que cerca emoció forta en les guinyollesques farses den Sainati, perque això es llen-sarse cegament en cerca de suors de tota mena. Fredes y calentes. Y molt menys, con-correr en aquestes orgies de l'enlairament,

el descens, el sotrac, la relliscada y demés moviments anormals que's faciliten en tots els parcs, per modestes sumes...

No hi deu anar, pero hi va. Tots als animals tenen el bon seny d'anar d'acord ab la Natura, com hi van els fills entenimentats ab la llur Mare: pera 'ls animals, la primavera, per exemple, es sempre Primavera. L'home trova un maligne plaer en fer oposició a tot deu, y aixís com es capàs de fer primavera tot l'any, are invadeix els Parcs ab atraccions y va a veure a n'en Sainat.

¡Ja hi som!

Si coneixerem nosaltres a la gent! Desseguida que'l jove Mori prengué possessió de la direcció d'*El Intransigente*, diguerem al nostre GALL que vigilé, perque no trigaria en posar en pràctica'l seu apellido. Tal dit tal fet. El primer día, senyors, el primer día ja va escriure: *El teatro ca-*

talán está muerto. Varem dir: Be, ja ha fet un mort, en Mori. Al segon dia tornava a escriure: *Ya no existe el catalanismo romántico. Este murió con Almirall.* Dos morts... Ni els carlins maten més. Haurien de llogarlo, perque això no es un home, això es una ametralladora.

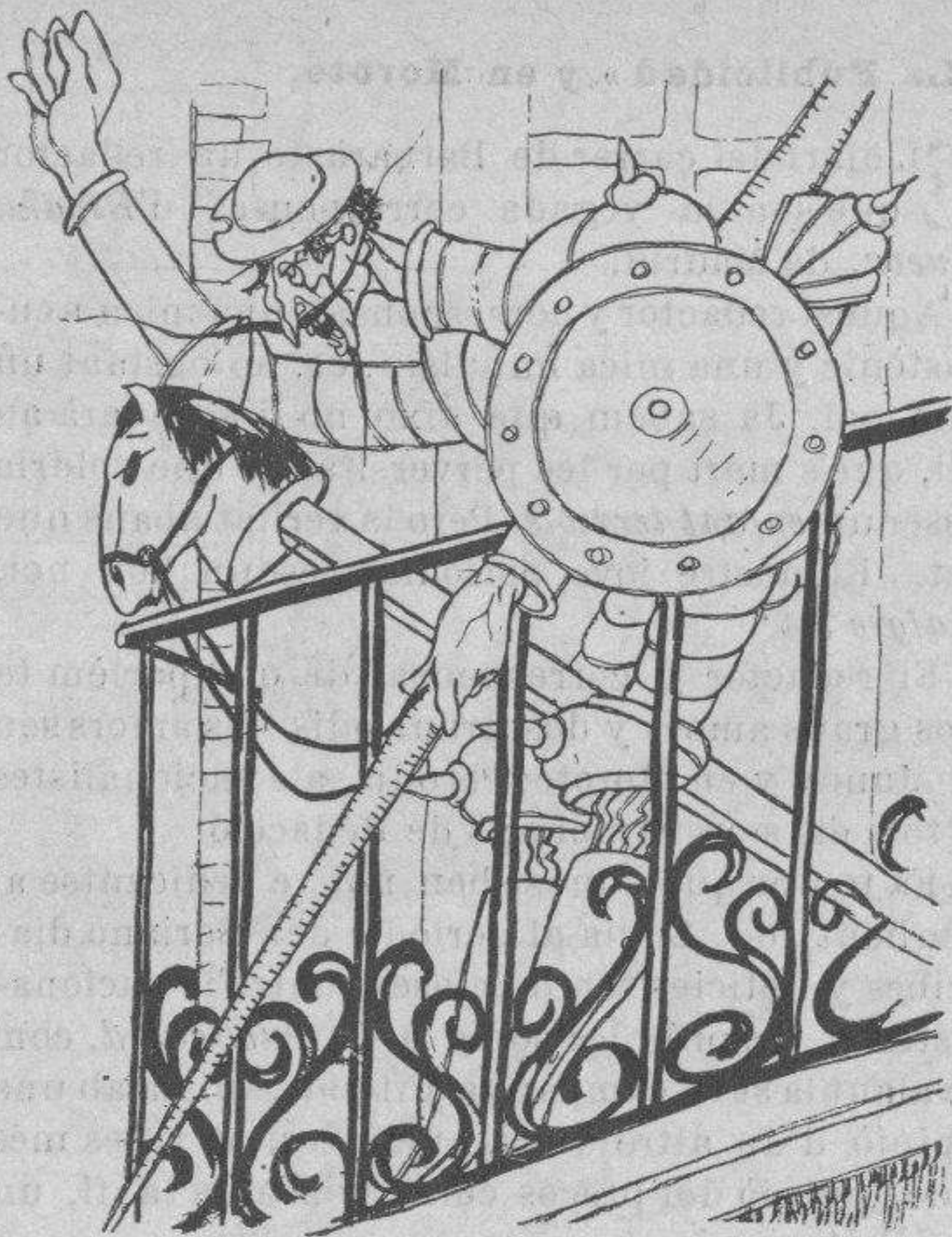
Un poeta, parlant d'Espanya va dir: «Els seus crimens no son d'Espanya, sino del temps». En Mori pot dir també que la culpa de les seves morts no es d'ell sino del seu cognom, pero tenim por de que aprofitantlo, no fassin els lerrouxistes alguna manifestació devant d'*El Intransigente*.

—¡Mori! ¡Mori! cridarien La policia acudiria y els manifestants no's mourien.

— Circulin—dirien els agents. — No poden celebrar aquesta manifestació, ni llessar aquets crits de mort.

— Dispensin—respondrien els manifestants. — Això no es una manifestació. Es que estem cridant al director.

Pera evitar aquestes y altres coses, el governador ha pregat an en Mori, que s'abstingui de acompanyar a l'infanta, pera evitar que'l cridin, y en Lladó y Vallés li ha suplicat que firmi ab el segon apellido.

DESDE'L GALLINER

La Xirgu, com actriu, se veu que es molt agraida. Sinó que ho digui en Campmany, aquest pobre dimoni que ha passat tota la temporada darrera bombejant a la Marguerideta, tot perque, en les excursions que aquesta fa per Catalunya, li posés la seva obra espatarrant y espatarradora «La Barcelonina».

Però, la Xirgu no està per «La Barcelonina» ni per «La Lleidatana». La Xirgu no més està per «La Extranjera» y encara més per «La Madrileña».

*

Els detractors del Teatre Català, que estaven a sou d'en Franquesa, pensen festejar an en Jori oferintli un banquet... de fusta, en celebració de la mort, segons ells, del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans.

Lo que s'ha mort y s'ho callen, es l'Empresa traductora que operava en el Teatre Principal.

*

La revista *El Teatre Català* té un corresponçal a Reus que no li correspon gaire. S'adona de la representació de *El joc dels disbarats* celebrada en la Societat «La Palma», de la patria d'en Prim, y no heu esment de la conferencia que sobre «L'Acció Social del Teatre Català» donà l'Ignasi Iglesias en el «Centro de Lectura» d'aquella hermosa ciutat.

¿Que potser fa ali ab en Jori'l corresponçal reusenc?

L'«HIDALGO» DEL CARRER DE LA DIPUTACIÓ

— ¿Quí es aquell ximple?

— D. Quijoté que fa la quarta sortida

«La Publicidad» y en Morote

EL diari del carrer de Barbarà te un redactor que's a la vegada corresponsal d'*España Nueva*, de Madrid.

Aquest redactor y corresponsal, una mica neurastènic y una mica impulsiu, es, no obstant un bon noi. Ja sabèm que això no li agradarà an éll, que's mort per les perversitats y que voldria ésser un *enfant terrible*. Pero la veritat abans que tot. El nostre jove periodista es un bon noi, *malgré lui*.

El redactor y corresponsal de que parlèm te dos grans amors y dos grans odis. Els amors son en Junoy y en Morote; els odis, als nacionalistes y tots els seus companys de Redacció.

Fa temps que aquest bon noi ve dedicantse al següent joc. Envía al periòdic den Soriano diatribes y noticies tendencioses contra'ls nacionalistes y després les copia a *La Publicidad*, com avalant la seva campanya anticatalanista ab una opinió d'un altre diari, que'n veritat no es més que l'opinió del precós corresponsal, a la fi, un *publicitari* més.

La darrera vegada que'l noi corresponsal ha fet aquest joc, ha comès un gran ridícol. La seva adoració per en Morote li ha fet cometre.

Resulta que'l periodista madrileny, tan conegut pels seus articles kilomètrics, com per les seves corbates inverosímils, ha escrit al diari del carrer de Barbarà uns llargs articles en defensa del projecte de Mancomunitats. Resulta també que d'aquets articles ningú se'n ha adonat, sense voler ab aquestes paraules rebaixalshi mèrit. Y això ha indignat al jove neurastènic.

Correspondencia desseguida dient allò de que «ha producido muy mal efecto», y «se comenta muy desfavorablemente» que'ls nacionalistes no haguessin parlat y agrait la campanya den Morote. Y al día següent, transcripció de tot a *La Publicidad*.

La Veu y El Poble, pera que no's digués, han respost, deixant en ridícol ab molts bons modos a l'acèrrim morotetista.

Que's lo que'l prolífic escriptor madrileny deurà al seu admirador.

*

Comentant aquest petit incident, deia un:

—Trobo que no s'ha d'enfadar tant aquest noi. La gracia hauria estat que en Morote l'hagués fet a Madrid aquesta campanya. Allí si que era d'agrair.

A lo que replicà un altre de més viu:

—Home, en Morote deu escriure aquets articles autonomistes a *La Publicidad*, per veure si convens als seus redactors, que bona falta els fa. Jo trobo que devèm estarli agraits.

• • •

Les diversions de l'Infanta

HA arribat l'Infanta y'ls que tenen el dever d'obsequiarla, no saben on durla.

El día de l'arribada, la bona senyora va demanar pera anar a veure «alguna companyia catalana.»

— No n'actúa cap, varen dirli.

— Doncs ensenyintme quelcóm català — feu la senyora...

¿ On le durém? ¿ on la durém? ¡Ja está! Al cine «Cataluña»... Qué més català que un Cine Catalunya? Ademés, es coempresari en Raymond Durán y Ventosa.

Es qüestió de protegir el negoci.

Cap al cine falta gent, doncs.

L'ensendemà nous apuros.

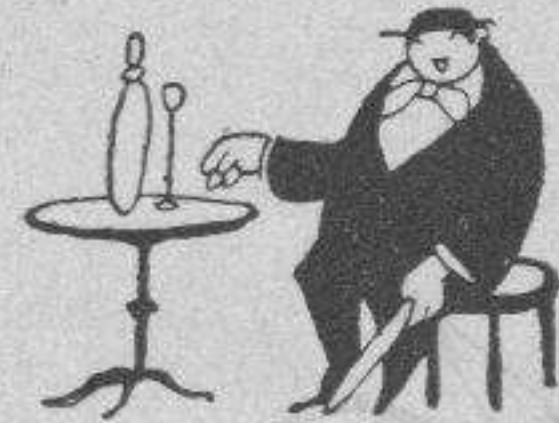
No hi havia rès organitzat y ningú sabia on anar...

Per fi determinaren anar a veure an en Sainati. L'actor italià tenia anunciada una estrena y la sospengué. Cuita-corrent s'avisà a la concurrència.

Y aixís a mitja representació veieu un senyor ab el frac mitg posat, tot murmurant:

— ¡Esto es un fracaso!

No hi havia ni mitja entrada.

L'estilet dels carlins

EN una bullanga entre carlins y radicals a la Rambla barcelonina, ara fa un quan temps, l'Ullet fou ferit de part darrera y ab un estilet.

Ara en la selvatjada de Granollers, l'estilet y l'agulla saquera foven les armes ab que'ls carlins feren mes feina.

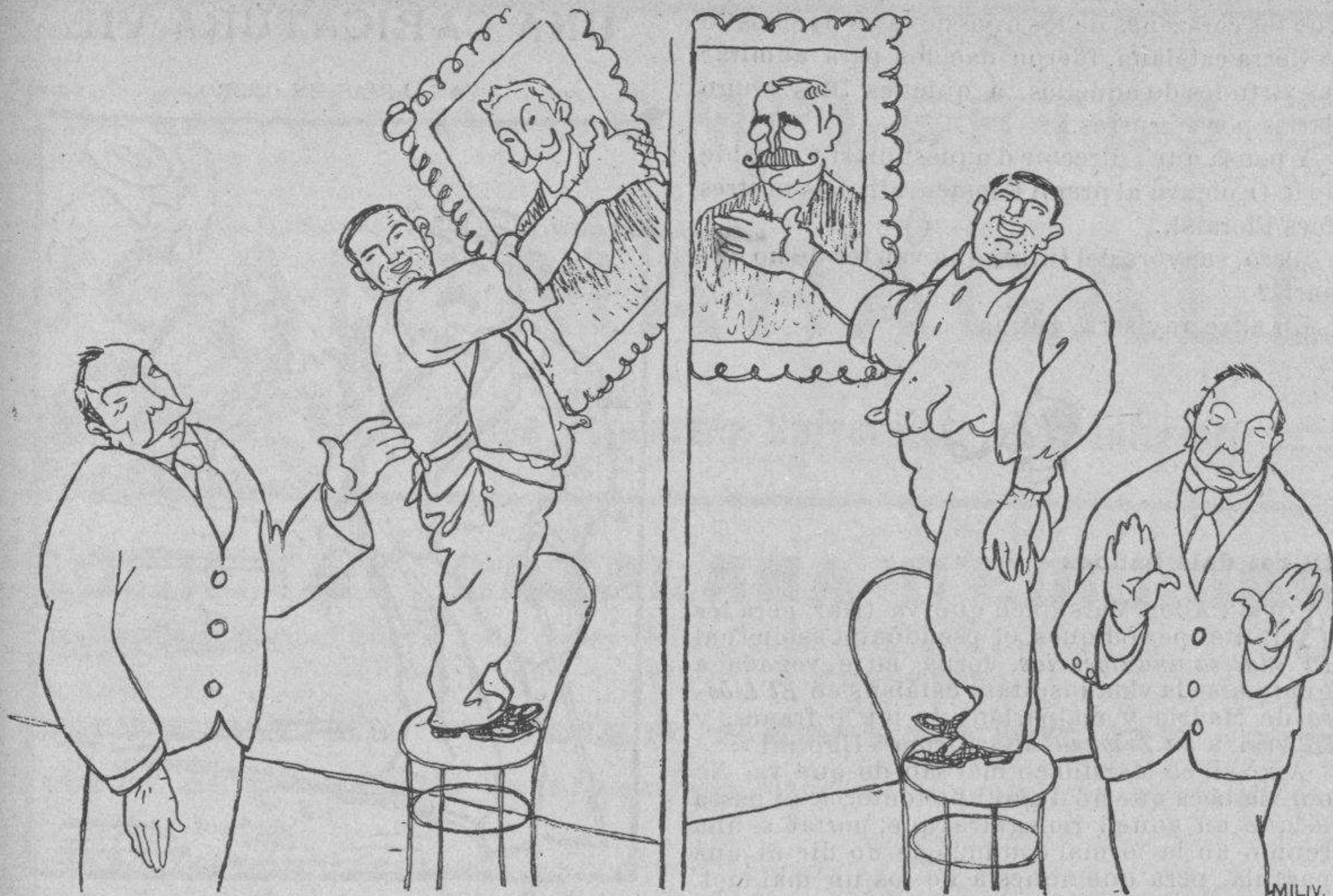
Hi han detalls que semblen insignificants però que tenen un gran valor pera judicar. ¿Y no us semblen esgarrifosament crudels, ferotjes y covarts aquesta gent que ataca d'amagat ab un punxó o ob una agulla, armes fàcilment amagables y d'una apariència no criminal?

El desgraciat radical que morí a Granollers diu que tenia una ferida al cor, feta ab una agulla saquera.

Busqueu paraules pera expressar tot l'horror, tota la repugnancia, tota l'inhumanitat d'aquesta acció. Nosaltres no les trobaríem.

Es l'arma baixa, l'arma covarda, l'arma d'un apatxe, que ha passat ara a las mans dels carlins.

Aquesta gent ja eren avall; però han baixat més encara. Estàn per sota de tota consideració y de tota beligerancia. Estàn per sota de tota humanitat, al nivell de les feres...

EL NOU SANT DE LA LLIGA

El vocal de torn: Gireulo, Quím, que ja no'ns serveix aquet senyor!

En Quím: Li está bé, aixís.

El vocal de torn: Justa la fusta, Quím, que aquet serà'l nostre, ara.

El castellà que are's parla

CONTINÚA *La Tribuna* ab la seva ilustració. El divendres escribía: «El director de *El Poble Català*, Sr. Rivera y Rovira...»

La Tribuna, que confon molt sovint les illes britàniques, no te res de particular que confongui'ls Rovira. Però si ignora qui es el director d'un diari que té al costat de casa seva, ¿qué's lo que sabrà *La Tribuna*?

Ja ho sabem. Perdre cuartos.

*

A Reus tenen un arcalde de R. O. que es una magnificencia: D. Joseph Ciurana Maijó. L'home, ademés d'arcalde es periodista, y es fama que tots el bombos dirigits a la seva persona que surten al *Diario de Reus*, que es el periòdich on escriu, son deguts a la seva propia ploma.

Lo que ja no sabèm si es degut an ell, es la ressenya que de la visita de l'Infanta an aquella ciutat, publica'l susdit diari. Però si no ho es, es digna de serho.

Parlant de l'excursió al Parc den Marianao, escriu:

«Y en abstracción a nuestra reseña cabe hacer constar, que a su paso primero por dicha villa (la de Cambrils), entregó 75 pesetas al alcalde,

apareciendo por error, en nuestra anterior reseña, la cantidad de cien.»

¡ D'això se'n diu fervor monàrquic! ; Còm devien pesarli a la consciencia aquestes 25 pessetes!

Però segueixin:

«Los somatenes de Cambrils, Viñols, Riudoms y Montbrió, formaron al frente de sus respectivos cabos.»

Veusaqui que fins ara els cabos sempre havien anat davant dels somatents, però per obra y gracia del periodista reusenc, s'ha canviat de tàctica. ¿ Què hi devien fer els cabos al darrera? Es cosa que intriga...

Y mirin, mirin, si'n son d'aixerides les obreres de Reus, segons el seu *Diario*:

«S. A. R. se detuvo en distintas ocasiones ante las obreras, formulando preguntas que eran contestadas por los trabajadores de la casa, sin inmutarse.»

Ja ho veuen « sin inmutarse... » Se veu que an el periodista de referencia qualsevolga cosa li fa saltar el cor...

Y pera acabar vagi aquesta filigrana literaria:

« Y el pueblo la seguía, y a cada paso un viva, de cada viva una emoción y de esta emoción nacía aquel credo: « El pueblo que ama a su rey o a su familia, idolatra a su nación ». Y así era por-

que los corazones de los hijos de estos pueblos de la tierra catalana, fueron nacidos para admirar las virtudes de aquéllos, a quienes Dios plugo darles por augustos.»

Y pensà que'l director d'aquest diari y arcalde de R. O. obtava al premi Fansteurath dels nostres Jocs Florals!...

¿Però, senyors del jurat, que van fer de no donarli?

Un altre any serà, germà.

El rei dels badocs

AQUEIX Adolf Marsillach que va triar pera les lluites periòdiques el pseudònim espiritual *El maleta indulgencias*, torna altre vegada a guanyarse la vida insultant catalans en *El Liberal* de Madrid y malparlant de tot lo francès y lliberal, a *La Tribuna*, ab la firma «Ugolini».

Això sí, en Marsillach mái sab de que va. No obre la boca que no digui una tontería. Li passa lo que an aquell renegaire que, portat a una reunió ab la formal condició de no dir ni una paraula, pera que aquesta no fos un mal mot, preguntat per la noia de la casa que li ofería dolsos en una safata, duptà en respondre per si ne deia alguna, però ho pensà millor y com aquell que diu una finesa, respongué: «Phs, pendré qualsevol... tontería». No més que la paraula dita, no fou tontería precisament, sino un altre, que també acaba en «ría».

Doncs igual en Marsillach. Fins quan vol dir una finesa, li surt com al renegaire del comte, una... tontería. L'altre nit va anar a l'estrena en italià, per la companyia Sainati, del *Misteri de dolor*, d'en Gual. Un home que pert el temps atacant les coses catalanes ¿veritat que al menys hauría d'estar enterat d'elles? Doncs en Marsillach s'en va anar a trobar an en Gual, y, felicitantlo, li digué:

— ¿Sab que està molt be aquesta obra?

— ¿Que no la coneixia en català — preguntà en Gual?

— ¡Ah! Però ja està estrenada en català?

— Sí, ja fa uns quants anys.

— No ho sabia.

Continúa la conversa general. En Marsillach torna a obrir la boca.

— ¿Una obra així, amic Gual, a Madrid sería un éxit?

— Ja hi ha estat. El mateix Sainati la va estrenar.

— Doncs, miri, tampoc ho sabia.

¡Y qué havia de saber! Ell no sab més que ofendre. Una vegada essent redactor en cap de *La Tribuna*, en Marinello feu un viatge, encarregantse'l nostre home de la direcció. En una setmana va ofendre a la Fransa, a uns quants periodistes, a les senyores dels senyors de *La Tribuna*, a Deu y sa mare. Naturalment, quan Marinello tornà'l va posar en mitj del carrer.

Si continuà així, sospitè que's tindrà de guanyar la vida, fent el *jiu-jitsu* aprofitant la seva pinta de japonés lleig.

UNA CARICATURA VIL

CANALEJAS EN OTERO

— ¡Qué odiosa es para un filósofo la mancomunidad de los hombres! ¡Solo a esos extraños catalanes se les ocurre desearla!

El *Radical*, de Madrid orgue d'en Lerroux, en la capital de la Manxa ha publicat aquesta caricatura.

Les provincies catalanes se mancomunen y els escriptors de *El Radical* no saben fer més frase còmica, que aqueixa llegenda que sembla parida per l'ingeni lasciú y groller d'un Xulo. Be es veritat que *El Radical* està dirigit per en Ricart Fuente, un home intel·ligent, pero un home que ha estat sempre un «golfo», com diuen a Madrid. No un bohemi, un «golfo». Molts podrien explicar coses d'en Fuente de quan en Junoy, en Lerroux, en Soriano y en Blasco Ibañez, constituïren la Federació Revolucionaria y anaren a París, que obligaren a les joventuts revolucionaries lerrouxistes a demanar la seva destitució immediata.

Pero no'ns extranya aqueixa caricatura indigna, ni'ns fan res les injurïes dels radicals madrilenys. No fa gaire, que a un amic nostre, li preguntava un intel·ligent jove republicà de Madrid per l'estat de la nostra política.

— ¿Com estan els radicals a Barcelona?

L'amic somrigué una mica:

— ¡Figuris!...

— Doncs aquí, vas ab un radical un any seguit y no pots averiguar ont viu.

Uns polítics així, naturalment, han de fer un xiste dient que la Mancomunitat es un cas de sodomia.

≡ OBRES COMPLETES ≡

 DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades, de 300 planes
Quota mínima semestral : **5 pessetes**

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per Manel de Montoliu, pròleg de Mique S. Oliver.

Origen del coneixement, pel doctor R. Turró.

Historia contemporania dels moviments nacionalistes, per A. Rovira y Virgili, pròleg de Pere Corominas.

≡ EL GALL ≡

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ : Catalunya, **1'50 Ptes.** trimestre; fora **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
:: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

LA SOLIDARITAT DEL NEGOCI

En Boladeras y en Comillas: Pera que 'l Banc pugui creixer necessitariem l'enderroc d'algunes cases...
En Lerroux: Ja manaré als pocs que'm queden que repeteixin la setmana tràgica, y que fassin més feina.